

Pokyn DR SR
k štipendiu, príjmu oslobodenému od dane podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 595/2003
Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“) od dane sú **oslobodené štipendiá⁵¹⁾ poskytované z prostriedkov štátneho rozpočtu alebo poskytované vysokými školami a obdobné plnenia poskytované zo zahraničia, štipendiá poskytované žiakom podľa osobitného predpisu,^{51a)} podpory a príspevky z prostriedkov nadácií a občianskych združení,⁵²⁾ neziskových organizácií a neinvestičných fondov⁵³⁾ vrátane nepeňažného plnenia, podpory a príspevky⁵⁴⁾ poskytované z prostriedkov štátneho rozpočtu, rozpočtov obcí, vyšších územných celkov a štátnych fondov vrátane nepeňažného plnenia **okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu príjmu alebo v súvislosti s výkonom činností, z ktorých plynú príjmy podľa § 5 a 6.****

*

Poznámka pod čiarou k príslušnému odkazu 51), ktorý je ustanovený pri štipendiách znie:

„Napríklad vyhláška Ministerstva školstva, mládeže a telesnej výchovy Slovenskej republiky č. 326/1990 Zb. o poskytovaní štipendií **študentom** vysokých škôl v znení neskorších predpisov“. (Táto vyhláška bola zrušená, s účinnosťou od 1 apríla 2006 bola nahradená vyhláškou č. 102/2006 Z. z. o priznávaní sociálneho štipendiá **študentom** vysokých škôl).

*

Poznámka pod čiarou k príslušnému odkazu 51a), ktorý je ustanovený pri štipendiách znie:

„§ 12 ods. 2 a 3 zákona č. 184/2009 Z. z. o **odbornom vzdelávaní** a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“.

Štipendium možno definovať ako **školskú študijnú peňažnú podporu**, ktorú udeľuje štát, príp. iná inštitúcia.

*

Na určenie definície pojmu štipendium je použitý výklad z Veľkého slovníka cudzích slov vydaný Vydavateľstvom SAMO v roku 2000.

Na základe znenia ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j) zákona o dani z príjmov len štipendiá poskytované **z prostriedkov štátneho rozpočtu** alebo poskytované **vysokými školami** a **obdobné plnenia** poskytované zo zahraničia sú oslobodené od dane. Medzi príjmy oslobodené od dane je možné zahrnúť aj motivačné štipendium poskytované **z prostriedkov fyzickej alebo právnickej osoby**, s ktorou má tento žiak uzatvorenú pracovnú zmluvu podľa § 53 Zákonníka práce.

1. Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ustanovuje podmienky, rozsah, obsah, formy a organizáciu výchovy a vzdelávania v školách a v školských zariadeniach (napr. gymnázium, stredná odborná škola, konzervatórium, odborné učilište). Podľa § 149 školského zákona štipendium možno poskytnúť **žiakovi**, ktorý je žiakom **denného štúdia** strednej školy, odborného učilišťa alebo praktickej školy, ak sa spoločne posudzuje s osobami,

- a) ktorým sa poskytuje dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu (§ 10 až 14 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) v znení neskorších predpisov) alebo

- b) u ktorých sa jedna dvanástina príjmu (§ 4 ods. 1 a 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) za kalendárny rok predchádzajúci kalendárnemu roku, v ktorom sa žiada o štipendium, je najviac vo výške životného minima podľa osobitného predpisu (§ 2 a 5 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

1.1 Vláda Slovenskej republiky schválila uznesením vlády SR č. 144/2008 z 27.2.2008 „Návrh postupu na poskytovanie sociálnych štipendií vlády Slovenskej republiky žiakom stredných škôl na štúdium **na zahraničných stredných školách** na roky 2008-2011“. Ide o mimoriadnu možnosť získania sociálneho štipendia na jednoročné štúdium na vybraných stredných školách **v zahraničí** tým žiakom, ktorí z rôznych sociálnych dôvodov nemajú možnosť, a ani finančné prostriedky na takýto druh štúdia. Ministerstvo školstva SR prevzalo úlohu gestora projektu sociálnych štipendií vlády SR.

Štipendia poskytované žiakom z finančných prostriedkov pridelených zo štátneho rozpočtu sú podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona o dani z príjmov oslobodené od dane z príjmov.

1.2 S účinnosťou od 1. septembra 2009 bol prijatý zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o odbornom vzdelávaní“), týmto zákonom bol zmenený a doplnený aj zákon o dani z príjmov. Od dane z príjmov sa **oslobodzuje** aj **motivačné štipendium** poskytované podľa § 12 ods. 2 a 3 zákona o odbornom vzdelávaní. Štipendium sa žiakovi uhrádza **z prostriedkov fyzickej osoby alebo právnickej osoby**, s ktorou má tento žiak uzatvorenú **pracovnú zmluvu** podľa § 53 Zákonníka práce.

Príklad

Obchodná spoločnosť uzatvorila so žiakom strednej odbornej školy pracovnú zmluvu podľa § 53 Zákonníka práce a uhrádza mu motivačné štipendium vo výške 92 eur. Motivačné štipendium sa poskytuje v súlade so zákonom o odbornom vzdelávaní v období školského vyučovania mesačne, najviac vo výške 65 % sumy životného minima. Od 1.7.2009 suma životného minima je ustanovená vo výške 185,19 eur. Suma motivačného štipendia je vo výške 92 eur, čo je menej ako 65 % sumy životného minima určeného osobitným predpisom ($185,19 \times 0,65 = 120,3735$).

Motivačné štipendia poskytované fyzickou osobou alebo právnickou osobou žiakom, ktorí majú s takýmito osobami uzatvorené pracovné zmluvy podľa § 53 Zákonníka práce, s účinnosťou od 1.9.2009 sú podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona o dani z príjmov oslobodené od dane z príjmov.

2. Poslanie, úlohy a postavenie vysokých škôl ustanovuje zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysokých školách“). **Vysoké školy** vymedzené v § 2 ods. 2 tohto zákona majú výhradné právo na poskytovanie, organizovanie a zabezpečovanie vysokoškolského vzdelania.

Vysoká škola podľa § 94 a § 95 zákona o vysokých školách poskytuje študentom ako priamu formu sociálnej podpory štipendiá:

- a) z prostriedkov poskytnutých na tento účel **zo štátneho rozpočtu**,
- b) **z vlastných zdrojov** prostredníctvom štipendijného fondu [§ 16 ods. 7 písm. c) zákona o vysokých školách).

2.1 Štipendiá poskytované z prostriedkov štátneho rozpočtu (§ 96 zákona o vysokých školách).

Na základe ustanovených podmienok vysoká škola priznáva študentom:

- sociálne štipendium – na úhradu nákladov spojených so štúdiom,
- motivačné štipendium – za vynikajúce plnenie študijných povinností, dosiahnutie vynikajúceho výsledku v oblasti štúdia, výskumu, vývoja, umeleckej alebo športovej činnosti.

Príklad

Univerzita Komenského v Bratislave priznala študentovi prvého štúdia druhého ročníka bakalárskeho študijného programu sociálne štipendium na úhradu nákladov spojených so štúdiom. Na priznanie tohto štipendia bol rozhodujúci príjem študenta a s ním spoločne posudzovaných osôb. Hranica príjmu na vznik nároku na sociálne štipendium a výška sociálneho štipendia sa odvodzuje od súm životného minima určených osobitným predpisom, ktorým je zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších predpisov, pričom priznávanie sociálneho štipendia sa riadi vyhláškou MŠ SR č. 102/2006 Z. z. o priznávaní sociálneho štipendia študentom vysokých škôl.

2.2 Štipendiá poskytované z vlastných zdrojov vysokej školy (§ 97 zákona o vysokých školách).

Tieto štipendiá sa priznávajú za vynikajúce plnenie študijných povinností, dosiahnutie vynikajúceho výsledku v oblasti štúdia, výskumu, vývoja, umeleckej alebo športovej činnosti alebo ako jednorazová, či pravidelná sociálnu podporu.

Príklad

Študentovi, ktorý dosahuje vynikajúce športové výkony a študijné výsledky priznala vysoká škola športové štipendium. Toto štipendium pokrylo časť výdavkov na školné, ubytovanie, stravu a iné poplatky.

Zákon č. 621/2007, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o dani z príjmov s účinnosťou od 1. januára 2008 v § 9 ods. 2 písm. j) vypúšťa slová „okrem doktorandského štipendia“. Podľa novelizovaného ustanovenia **štipendium** poskytované **doktorandom** v dennej forme doktorandského štúdia (študijný program tretieho stupňa) je príjem od dane **oslobodený**.

Príklad

Vysoká škola poskytuje študentovi v doktorandskom študijnom programe v dennej forme štúdia (§ 54 zákona o vysokých školách) do vykonania dizertačnej skúšky doktorandské štipendium najmenej vo výške 9. platovej triedy a prvého platového stupňa podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V zdaňovacom období roku 2007 išlo ešte o zdaniteľný príjem.

Vysoká škola môže prijať v rámci akademickej mobility (**štipendijných pobytov**) na časť štúdia, obvykle v dĺžke jedného semestra alebo trimestra aj študenta inej vysokej školy, vrátane **zahraničnej vysokej školy a vysokej školy z tretieho štátu** bez prijímacieho konania, v súlade s podmienkami výmenného programu alebo na základe zmluvy medzi prijímajúcou a vysielajúcou vysokou školou. Vysoká škola môže prijať len študenta inej

vysokej školy, ktorý svojim štúdiom na vysokej škole bude pokračovať v štúdiu začatom na inej vysokej škole, po skončení študijného pobytu na vysokej škole sa vráti a skončí štúdium na vysielajúcej vysokej škole. Ak študent vycestuje na mobilitu na vysokú školu v zahraničí, zostáva počas tejto doby študentom vysielajúcej vysokej školy a obdobie štúdia v zahraničí sa mu zohľadňuje v celkovej dobe štúdia príslušného študijného programu.

Príklad

Vysoká škola na území Slovenskej republiky vyslala študenta na štipendijný pobyt v dĺžke jedného semestra na taliansku vysokú školu. Ide o podporu výmeny študentov vyslaných na časť štúdia založenú na priamych dohodách príslušných vysokých školách. Počas štipendijného pobytu v zahraničí študent získa v rámci kreditného systému kredity za niektoré jednotky študijného programu príslušnej časti akademického roka, ktoré po ukončení pobytu v zahraničí uzná vysoká škola na území Slovenskej republiky.

Štipendia poskytované vysokými školami (bez ohľadu z akých zdrojov sú poskytované) sú podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona o dani z príjmov oslobodené od dane z príjmov.

3. Oslobodenie od dane sa nevzťahuje na tzv. **podnikové štipendium**, v prípadoch ktorých sa uzatvára zmluva o budúcom zamestnaní. Toto štipendium sa považuje za príjem zo závislej činnosti plynúci v **súvislosti s budúcim výkonom závislej činnosti** [§ 5 ods. 1 písm. g) zákona o dani z príjmov]. Platiteľ príjmu, budúci zamestnávateľ znáša zodpovednosť za vybranie preddavkov na daň resp. dane z príjmov zo závislej činnosti.

Príklad

Akciová spoločnosť sa rozhodla, že v školskom roku 2009/2010 na základe uzatvorenej zmluvy poskytne študentovi vysokej školy „podnikové“ štipendium v mesačnej výške 75 €. Študent sa zmluvne zaviazal riadne si plniť svoje študijné povinnosti, úspešne ukončiť štúdium na vysokej škole a nastúpiť do zamestnania do tejto spoločnosti a zotrvať v nej počas dohodnutej doby.

***Podnikové štipendium** poskytované študentom v súvislosti s budúcim výkonom závislej činnosti nie je oslobodené od dane z príjmov, ide o zdaniteľný príjem.*

*Vypracovalo: Daňové riaditeľstvo SR Banská Bystrica
odbor metodiky daní
februára 2010*